

„Soča“ izhaja vsak potek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 5. 40
Pol leta . . . . . „ 20
Četrt leta . . . . . „ 10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poštanicah“ se plačuje za navadno tristoletno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakararnah v gosposki ulici blizu „treh krogov“ na starem trgu in v nunski ulici pri Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via Mercato 12, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Interpelacija poslanca dr. Pokluharja in drugov

ekscelenciji, gospodu naučenemu ministru.

(V državnem zboru dne 18. oktobra.)

Jezikovna uredba ljudskih šol po slovenskih pokrajinah Štajerske, Koroške in Primorske daje uže desetletja povod jako opravičenim pritožbam slovenskega, oziroma hrvaškega prebivalstva. Te pritožbe so se čestokrat, posebno pa v zadnjem zasedanji javno izražale v izpeljavah posamičnih poslancev ter bile so povod, da so se predlagale resolucije. V tem oziru naj bodeta omenjeni resoluciji, kateri sta poslanca Klun in Vitčič dne 10., oziroma 14. maja 1887 predložila visoki zbornici in kateri sta bili tako mnogobrojno podprti, da se ne more dvomiti, da bodeta naposled vsprejeti.

Kljubu temu se pa pristojna šolska oblastva nikakor niso ozirala na osnovane slovenskega prebivalstva pritožbe ob jezikovni uredbi ljudskih šol. Prej ko slej nimajo koroški Slovenci niti ene enorazredne slovenske ljudske šole, prej ko slej trpé ljudske šole na primorskem vsled prisiljenega uvajanja nemškega oziroma italijanskega poučevanja, na Štajerskem pa se jo tekom leta območje slovenskega poučnega jezika čutno skrčilo, kajti, z odredbo dež. šolskega sveta štajerskega z dne 22. februarja t. l., št. 823. ukazalo se je, da se pouk nemščine pričenja celo na enorazrednih ljudskih šolah s poludnevniim poukom, in sicer takoj na spodnji stopnici, razširil se je pouk tega jezika na dvo- in trozrednicah uprav abnormalno, na čveterorazrednicah pa se pouk tega jezika ni samo potisnil uže v prvi razred, temveč nemščina povzdignila se je v najvišjem razredu za celo vrsto važnih učnih strok — učnim jezikom.

Ta fakta, ki izvestno visoki učni upravi niso neznana, nasprotujejo — da se ne strinjajo z načeli racionalne pedagogike, o tem hočejo podpisani popolnem molčati — jako odločno pozitivnim določam avstrijskega ustavnega prava in pravilom našega šolskega zakonodajstva. Državni ljudskošolski zakon z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62, pravi namreč v §. 6:

O učnem jeziku in o pouku združega deželnega

jezika odločuje v mejah, po zakonih določenih, deželno šolsko oblastvo, zaslišavši one, ki šolo vzdržujejo.

Iz tega je popolnem jasno, da dotična deželna šolska oblast ni vezana na ždje onih, ki šolo vzdržujejo — ti namreč imajo s samo zaslišati — pač pa „na meje, po zakonih določene“. Ker ne dostaje posebnih deželnih zakonov, more se za spredaj imenovane dežele samo ozir jenati na splošne določbe državnih osnovnih zakonov z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, ki v članu XIX. izrecno velevalo: V deželah, kjer stanuje več narodnosti, naj bodo javna učilišča urejena tako, da bodo brez vsake sile za pouk drugega deželnega jezika, vsaka teh narodnosti dobivala potrebnih sredstev za izobražbo v svojem jeziku.

Po tej določbi državnih osnovnih zakonov je torej brezdvomno, da sila, ki se vrši z uvajanjem drugega deželnega jezika (v tem slučaju nemščine, oziroma italijansčine) kot obligatnega učnega predmeta, nasprotuje duhu in besedam avstrijskega ustavnega prava, in ravno tako more se smatrati za kričečo nezakonitost, ako so v rečenih deželah, Štajerski, Koroški, in Primorski, ljudske šole, odmenjene izobražbi slovenske, oziroma hrvaške mladine, urejene tako, da tuj jezik, bodisi izključno, bodisi deloma velja učnim jezikom, edino opravičeni matorni jezik pa je potisnjen nazaj.

Uvaževajo vse to, stavijo podpisani da Vaše ekscelencije vprašuje:

1. Je-li Vaša ekscelencija pripravljena, odstraniti sedanjo nezakonito uredbu ljudskih šol v gore imenovanih deželah ter takoj zaukazati tako jezikovno organizacijo, da bode v zmislu člana XIX. zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 62 slovensčina, oziroma hrvaščina na teh učnih zavodih edini poučni jezik, — ko bi se pa uvela nemščina ali italijansčina kot učni predmet, da bi se ž njo ne pričeno pred končanem 3. šolskim letom, na drugi strani pa, da bila izključena vsakršna sila za pouk drugega deželnega jezika?

2. Ali misli Vaša ekscelencija potrebno ukreniti, da se bode skrbelo za primerno izomiko učnih sil, ki se imajo uporabljati na teh ljudskih šolah?

(Sledi eno in petdeset podpisov članov Hohenwartovega in češkega kluba.)

še več. Kadar pa so odkazali Francetu njegovo kovaško tiskalo ali šravf in mu dali nekoliko starih oguljenih pil, so vsi, posebno pa stari Andrej, skrivaj gledali, kako pridno je neko zaružavalo orodje čistil. Škratka: France je kmalo postal pridno, delavec. Kadar očeta ni bilo doma, je bilo delo prav tako natanjko opravljeno, kakor tedaj, kadar se je v kovačnici stari mojster kregal.

Tri leta so bila pretekla, od kar je France napravil preskušnjo za delavca. Andrej tedaj dobi svojemu sinu pridno ženo in mu da gospodarstvo. On pa ni hotel ostati pri sinu, ampak je šel na svoje, češ, da je sam star, da France je izveden kovač, in da nevesta je pametna ter da česar ne zna, se pa še skušnjo nauči.

Delavci, ki so se pod stariim mojstrom izučili, so na vsak način kazali očetu Andreju svojo ljubezen in spoštovanje, kadar jih je on priporočil novemu gospodarju Francetu. France je bil pri tem vidno ginjen.

Kadar je nastopil nov gospodar, napravili so „pri Kovačevih“ veliko veselico. Bilo je to v saboto večer. Tedaj je nov gospodar naznanil delavcem, da hoče živeti popolnoma po pravilih svojega očeta. Nedelje in praznike da hoče ostro posvečevati. Hoče, da zjutro hodijo delavci in rokodelski učenci k sv. maši. Ponedeljki in drugih delavnikov neč poznati za praznike. Vsak si mora pri njem čez teden toliko prislužiti in izdelati, da ob nedeljah in praznikih lahko počiva. Kdor ni s tem zadovoljen, naj pobere svojo robo in naj gre. Za teden plače je France odhajajočim obljubil in plačal.

Nobeden se ni pri teh besedah ganil; le neki

Dopisi.

Iz sv. Križa, 1. novemb. V nedeljo, našo zahvalnico, imeli smo izreden dan, dan veselja, dan, kakoršnega se redko kedaj doživi. Naš prezaslužni gospod župnik, Jakob Logar, ki je rodno naš občan, bral je zlato mašo; obhajal je petdesetletnico svojega mašništva. Bil je posvečen dne 23. septembra 1837. Zlatomašnik, pomišljeva je, bi li na tihem, v Tinjah na Štirkom, kjer je bil vzgojen in kjer je tudi svojo prvo nekrvavo daritev Vsemogočnemu daroval, ali v Križi, katorega je sin in kjer vže 19. leto pastiruje, praznoval preimenitni dan — je to slavnost na prv priličen dan, na nedeljo zahvalnico odločil. Da jo je naš slavljencec pogodil ter vsem župljanom ustregel, kor so je za slavljenje v Križi odločil, nam je v dokaz radost, katero smo vsem Križanom in Nekrižanom naz obličja čitali. V dokaz nam je prizadevanje občinskega zastopa, čigar zasluga je, da so bile ceste popravljene; ulice okinčano; uhod v cerkev se slavolokom in napisu okrašen, itd. Okoli 10. ure bila je vže šolsk. mladež uvrščena pred župnikovem stanovanjem. Ko se je zlatomašnik v spremstvu svojih sobratov in drugih odličnih gostov na zadnjo stopnico na uhodu v cerkev vzpol, nagovori ga učenka v belo oblečena in mu poda šopek cvetlic. Druge učenke, tudi v belo opravljene, so pa pod vodstvom učiteljice, gospodične Jugova, zlatomašniku pot s cveticami stiale. Cerkevno slovesnost poveljala je prisotnost še 2. drugih zlatomašnikov, veleč. g. župnika iz Kamenj in g. župnika iz Planine. Potjo domačih povcev je bilo dobro pod vodstvom organista učitelja, g. J. Zorna, moža, koji ne žali nikoga in ne šteti ne truda ne novcev, kedar gre za čast naroda, trudi se je obilno, da je pevec novince toliko izuril. Slavnostni govornik gosp. prof. H. Zorn je iz besed apostolovih: „Tako naj nas ima vsak — ko služabnike Kristusove in delice Božjih skrivnosti — razvijal z izbranimi besedami, kakor njemu lastno, dobrote in milosti, katere dohajajo posameznikom in vsemu krščanstvu sploh iz katol. duhovenstva ter poslušalstvo ucnmal h zahvalnosti do njihovega župnika zlatomašnika, ki se vže pol stoletja hrabro bori pod trobojnico: vze za vero, dom in cesarja. Prostorna cerkev bila je verni-

umazan in zanikern delavec, z imenom Juri, je vzel slovo, prejel plačilo in ga zapil preden je prišel v bližnjo vas.

Nov mojster France je pridno in pošteno delal, nedelje in praznike praznoval, in je postal oče lepih in brhkkih otrok, ter je bil v svojem kraju tako spoštovan, da so ga pri volitvah za župana izvolili.

Neko nedelje proti jeseni po večernicah je sedel naš župan pod košato lipo pred svojo hišo in je govoril se svojim prvim delavcem o marsičem. Govorila sta tudi o bratu Antonu, ki je v Trstu bogat kupec. Tedaj je rekel France: „Moj brat mi je pred leti večkrat pisal in se vedno hvalil, da mu dobro gre. Zdaj pa vedno molči, odkar sem mu poročil, da sta oče in mati umrla. Čujem, da on je prav bogat mož. No, jaz nimam potrebe njega, ne on mene; jezen je menda name, ker so oče vse meni zapustili“. Ko France te besede spregovoril, vidita mojster in delavec, kako pridrdra neka kočija pred hišo. Neki gospod stopi iz kočije. France hitro priskoči, spozna brata, ga pelje v hišo in dolgo govori.

Anton je potem ostal „pri Kovačevih“ in je živel po vsem, kakor njegov brat. Opravljal je opravila občinskega tajnika celih pet let. Nekega dne reče bratu, da misli iti zopet v Trst. Tisti dan, bila je poletna nedelja, pride zvečer navadna družba, domači kapelan, nekaj občinskih mož, gospodar in njegova žena na domači vrt in se vsedejo vsi na lesene stole. Anton pa začne tako le pripovedovati:

„Vsi veste, da sem bil v Trstu imeniten kupec, kako sem živel, da sem v eni noči zgubil vse promozenje in prijatelje. Tudi veste, da sem po oni strašni noči izgubil izpred oči svojih tržaških prijateljev.

LISTEK.

Deset božjih zapovedi v pravljicah.

Spisal dr. Franc Oblak.

III.

Vrnimo se nazaj v hišo kovača Andreja. Po odhodu Tonetovem v Trst se je zdelo „pri Kovačevih“, kakor so vuščani Andrejevo družino imenovali, prav pust. Ostali brat France je še dve leti hodil v domačo šolo in je svoje součence kako uro poučeval mesto učitelja, ki se je k lastni neareči na svoje stare dni oženil z mlinarjevo Barbaro. Žena je učitelju hodila delat na polje, stari učitelj se svojimi okroglimi očali pa je tedaj moral mesto svoje žene malega otroka pestovati, ogenj podtikati, kuhati in tudi umazano posodo pomivati.* Po dveh letih je France končal 14. leto, in je kar naravnost stopil pri svojem očetu v rokodelstvo. Andrej izroči svojega Franceta v posebno varstvo svojemu prvemu delavcu Tinetu.

France je z veseljem opasal okoli ledja kovaški usnjat predpasnik, je pridno gonil kovaški meh in pazil natanjko, kako je treba železo greti, da se skali, ali da se more kovati itd. Ponosen je bil France, kadar so mu teško kladivo dali in lepo je tolkel, kadar mu je to Tine z udarcem malega kladiva na naklo veleval, in nikoli se ni drugega kladiva dotaknil, tudi če so tolkli na tisto zeleso po štirji ali

*) Ni pozabiti, da je ta pripovedka bila pripovedana tedaj, ko so možki še kito nosili.

kov na... Poslušalci so bili do solz ganjeni. Ganilo jih je... ko je g. govornik poudarjal, kako se je znal... kedar je bilo potrebno — naš slavljenec potezati za pogazano čast svojega bližnjega in kako se je on vedel kot stoloravnatelj, dne 28. februarja 1885 na Goričici, prigodom bratskega sestanka častilcev pesnika Simona Gregorčiča.

Po dovršeni cerkveni slovesnosti vršila se je gostbina zabava, ki je trajala do 7. ure. Tej prisostovalo jo več svatov. Omenim samo vsč. g. Klavdija Maiorig-a iz Brazzana, davnega prijatelja zlatomašnikovega. Gospod ta ne ume, rekel bi, nič naščuno, ali počutil se je med nami, kakor med svojci. Tako se je sam po svojem tolmaču izrazil ter se zahvalil za pažnjo, katero so mu gostje skazovali. Med obedom bile so prve častitke brzojavljene in pisane, došle od slavljencevih bivših kaplanov v Križi, in drugih prijateljev in znancev iz raznih krajev. Dika in vodičelj koroških Slovencev in sošolec, zlatomašnik Einspieler, katerega smo željno pričakovali, da bi se žanjim osebno seznanili, ni prišel in je slavljencu samo pismeno častital ter ga prosil, da naj ga ima izgovorjenega, ker radi prezgodnje zime ne more na tako daljno pot. Za tim ustane g. Terpin, svetokrižki župan, ter se zlatomašniku zahvali v svojem in občinskem imenu, ker se je udostojil za vse preimeniten dan v njih sredi slaviti. Izražajo potem zlatomašniku g. Hmeljak, župan Lokavski, v svojem in občine imeu udanost tako tudi g. Paljek, podžupan Volikožabeljski in g. Godina, župan Ajdovski, v svojem in v imenu svojih občanov križkih sosedov izrekajo svoje častitke. Napitnice začele so se komaj o mraku, ko se je govorniška zatvornica, govornika v pravem pomenu besede, g. Ang. Casagrande-a iz Ajdovščine otvorila. Po napitnici našemu slovenskemu narodu, kateremu ne privoščijo liki evangeljskemu beraču niti drobtin, ki padajo z bogatinove mize, ustane omenjeni gospod ter kaže, da nam neprijatelji po krivici očitajo slovstveno siromaštvo, ker imamo pesnika Gregorčiča, na katerega bi se tudi literarno bogati narodi ponašali in katerega naj nam Bog še mnogo in mnogo let ohrani naroda v blaginjo. V drugi svoji napitnici spomnil se je ta gospod nekaj otrok naših Goričanov; otrok, o katerih ne vemo, kam da padejo, na levo ali na desno; o katerih ne vemo, bodo li nam v veselje ali žalost; narodu v podporo ali propast. Iz srca govornjene besede so v srca segle. Nabralo se je v to ime; to je za ustanovo otroškega vrta in deklško šole v Goriči, preko 31. fr. Sam g. Hmeljak podaril je 10 fr. Hvala srčna g. govorniku in vsem darovalcem. Bog Vam stoterno poplati! Napitnica, ki je veljala slogi med duhovščino, učiteljstvom in župani tukajšnjega kraja, je slovesnost zaključila. Poslovivši se s slavljencem z „na mnogaja leta“ odšli, smo jednega duha, vsak na svoj dom. — Dan ta ostane nam vedno v spominu!

Št. Viška Gora, dne 21. oktobra. Poročal sem v 41. listu „Soče“, da bomo pri nas imeli zopet enkrat starodavni javen ples. Ali imeli smo potem dva. V tem oziru graje vredno gorski mladeniči niso hoteli drugim neumnežom zaostati in so tudi oni napravili javen ples. Gotovo bi se bili boljši umislili, ako bi si bili napravili premirno veselico s petjem in govornom?

Ko sem v tisti noči stopil iz hiše, naslonil sem se na velika vrata, ker nisem mogel več varno stati, hude misli so mi rojile po glavi. Potipljem se samega sebe, kakor bi hotel spoznati, če sem še živ. Med tem zaslišim škripanje ključavnice, ko jih je nekdo od znotraj zaklenil. Stresem se na celem životu. Pri tem pa mi pade iz levega žepa sukaje ključ, ki sem ga zmiraj sabo nosil, in sem z njim odpiral stranska vrata v svojo hišo. Odprem ta vrata, stopim v hišo in hajd po stopnicah pred mojo sobo. Ključ sobin sem imel pri sebi, odprem sobo, stopim v njo in zaprem vrata za sabo. Prižgem luč, se usedem k mizi, podprem glavo in dolgo premišlujem. — Ne morem povedati, kako sem se sramoval, da sem imel tako slabe prijatelje. Gobjusilo se mi je pred njimi. Nisem se jokal, a pogledam na steno, kjer je pri moji postelji, bolj zaradi navade nego zaradi moje pobožnosti, viselo božje razpelo, dar moje ranjce matere, in zmislim se nekdanjih časov. Zdaj sem se zjokal! Žal mi je bilo, ne toliko, ker sem se čutil reveža, ampak zato, ker sem Boga toliko časa pozabljal. Žal mi je bilo, da nisem poprej nanj mislil. Trdno sem sklenil, če postanem še kdaj veljaven človek, da ima z menoj vse drugače biti. V znamenje svoje trdne volje vzamem razpelo naz steno in je poljubim. Ko je spet na steno obesim, pade iz razpela mal ključ. Poberem ga in ogledam. Zdaj se spomnim, da mi je bil oni ključ dal moj gospodar, odhajaje na Nemško, z besedami: „Ta ključ odpira ona le vrata v zidu. Kadar boš v največji sili, spomni se me in odpri ona vrata“. Odprem vrata in, o čuda! za vrati je bil velik zaklad. Poberem vse in zmolim nekoliko očenašev za dušo ranjcega svojega gospodarja, opravičim svojo večerno molitev in grem spat. Še enkrat sem zdaj ponovil svojo obljubo in zaspim.

O ples, ti čas presmeti,
Da ne bi prišel več v drugo,
Ti med materne peči,
Si poslal požrešno lugo!
Zlaj ste se gorski antje v tem obziru res nekoliko nižej pokazali, kalor sem vas sodil. Plesa sta se versila sicer mirno, a nekoliko slabih besed se je slišalo od one cvetorične stranke.

Neki dopisnik se je potegoval v 84. listu „Edinosti“ za ono cvetorično sranko, seveda za plačilo, in pravi da je moj dopis v 41. broji „Soče“ čital. Ako bi bil moj dopis čital, bi mu bila stvar dovolj jasna, zakaj se je na obeh konih vasi plesalo? Čuden dopisnik ugovarja dopisu in še čital ga ni! piše, ter pravi, da ni bilo po vsen tako. G. dopisnik „Edinosti“! ker ste se lotili mjemu dopisu odgovarjati, bil bi Vam prav hvaležen, ta bi bili poročili, kaj je bilo drugače. G. dopisnik, tako odgovarjati se pravi otrabi vezati. Nadalje pišete: pri takih prilikah so se pa tudi oni, ki imajo ljudsvu lep zgled dajati, že večkrat za norce pokazali. „Hinavec! pezdir vidite v očesu svojega bližnjega, luna v svojem pa ne. Nadalje pišete: da omenjen rogovileži niso delali hrupa po vasi. G. dopisnik „Edinosti“! Vi gotovo niste slišali hrupa, ker niste naz goro; ljudje pa pravijo, da takega preklinjevanja in rogoviljenja še ne pomnijo. Nadalje pišete, da je omenjeni cvetorična postena in na dobrem glasu. G. dopisnik „Edinosti“, vam se je pamet zmešala! Ali so taki na dobrem glasu, ki so vmes — Gorjani, pomislite, kako daleč smo že prišli! Nadalje piše dopisnik „Edinosti“: „Gorski otroci!“ G. dopisnik! tega pa ne morem razumeti, da gorske mladenče v najlepšem cvetu otroke imenujete — kak moder fant ali mož ste pa vi, da vrla fante otroke imenujete? Ker so naši fanti mirnega značaja, si je gotovo g. dopisnik mislil besede: Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur, kaj ne? Iz tega je vaša modra glavica stuhla „otroci“; ali nisem pravo zadel? Nadalje pišete: tako so gorski mladeniči, ali otroci, kakor jih vi, učeni dopisnik imenujete, pohajali po vasi oboroženi s koltmi, kamajem in še celo s sekuro. V te so se oni štirje zagnali, s pravim vojaškim „šturmom“ ter jih hipoma razkropili. G. dopisnik „Edinosti“ se je tukaj dobro osnežil — 13 gorskih mladeničev, tako oboroženih, kakor Vi trdite, bi bili štirji rogovileži razkropili! Ko bi bili tako oboroženi, kakor Vi trdite, bi bili pripravljeni za boj. Kaj so štirji proti 13, lahko vsak sodi. Viditi g. dopisnik, modreji odjenja. Zagnal so se oni rogovileži gotovo le v svoj „jek“; ker so prav hudo kričali, jim je tudi „jek“ odgovarjal in tega so lahko hipoma razkropili. Omenjeno sekuro so ohi vzeli pred hišo g. V...ča, pa trdijo, da so jo nekemu gorskemu mladeniču vzeli. Nadalje pišete: na splošno, kako grdo je, ako človek ni varen iti po noči skozi vas. Vem, da je grdo, ali od gorjanov, hvala Bogu, se še ni slišalo, da bi ne bilo varno med njimi skezi vas iti.

G. dopisnik „Edinosti“! ako pride k Vam oni četvorica, da bi je zagovarjali, ne pišete brez predurka in prepričanja! Vidite, kako slabo ste se potegnili za njo! Konečno ste pa še zgrešili, kje ste doma, ker pišete Gorski.

Ako bo treba, odgovarjal bom v „Rogaču“.

Iz Zilske doline, 31. okt. — Huda mōra tlačii uboge Slovence na Koroškem. Dasi jih je blizo

Zjutraj sem se zbudil, ko so ključii v sobnih vratih škripali. Nagloma ustanem iz se obločom ter odprem vrata. Koga vidim? Svojega prvega prijatelja, ki je večeraj od mene stavo dobil in dva soigralca. Nagovori me tako-le: „Mislil sem, da ste že odšli. Podpišite to le pogodbo!“ Grd se mi je zdel, a molče podpišem pismo, uzamem svoje roči in odidem. Z imenuvamo pogodbo sem prijatelju na vidaz prodal svoje premoženje in tudi, če ravno sam vedel, da me nikdo ni mogel prisiliti k pogodbi, sem na svojo čast vendar podpisal. Lahko bi bil z najdenim zakladom vse poravnal, ali jaz nisem hotel v namen skupnega dobička in sreče vsacoga posebej stopiti na čelo zvezi svojih prijateljev, kakor sem nekđaj blagodušno namoral; pustil sem one malovredne ljudi, naj bodo srečni po svojo.“

Tone je končal pripovedovati. Vsa družba mu je dala prav. Drugi dan je Toneta odnesla kočija v Trst, kjer ni več stopil v zvezo s svojimi nekđajnimi prijatelji. Oženil se je z mlado lepo in bogato u lovo brez otrok. Živel je pobočno in po smrti si je naročil postaviti nagrobni kameu z napisom: Praznajte praznike!

Volčanski goasp. fajmošter na prižnici reče: Dobro sto jo izvedli. Omeniti moram da po mojih mislih bi bil Anton prav storil, ko bi bil tedaj, ko je v nedeljo šel k maši, rekel prijateljem, ki so ga kigri vabili: Dolžnost moja je k maši iti, pa ne, na v a d a moja je k nedeljski maši iti.

Pozno je že bilo, ko so ljudje šii iz cerkve, pa zadovoljno so si zunaj cerkve pripovedovali to pravljico in jo občudovali.

180,000, vendar nimajo ni ene slovenske ljudske šole!

Po uradnih se šopirijo sami Nemci, ki ne poznajo našega jezika, ali pa narodni odpadniki, ki samo za silo malo slovenski lomijo. Čo se upa kak učitelj ali uradnik količkaj za narod delati, ga preganjajo, spravijo v disciplinarno preiskavo in prestavijo med Nemce, kakor se je nedavno zgodilo celó prav kratkomu g. Artlu, o. kr. profesorju v Beljaku. Še celó duhovnom o. kr. duž vlada v Celovci nalaga, naj se ne mešajo v slovenske zadeve. Ni eden slov. duhoven ne dobi župnije, da bi duž vlada škofijstvu ne pisala, naj dotičnemu naroči, da se ne sme mešati v „narodne“ t. j. slovenske zadeve. Kalor se zato ne zmeni, stoji kot „politično novaren“ v čraih bukvah in se sme zavestati, da bo imel pri prihodaji kompetenciji za novo župnijo velike zadrege.

Na vso moč se trudijo, celo Koroško brž ko mogoča ponemčiti. Ker pa to vendar gre prepečazno od rok, napravljajo uradniki, nemškutarški učitelji itd. po slov. krajih podružnice nemško-judovskega „šulforajna“. Proj so imeli v slov. Zilski dolini tako podružnico samo v Podkloštru, nedavno so jo ustanovili tudi v Sv. Štefanu na Zili. Zato je bil skrajni čas, da so tudi Zilski Slovenci so zdramili in napravili podružnico sv. Cirila in Metoda. Veli narodnjak, Janez Schaabel, posestnik in gostilničar v Zahomei, pooblaščenec glavnega vodstva je za neležjo, 30. oktobra, sklicel udu na ustanovni zbor Zilske podružnice, ki bo imela selož v Zilski Bistrici. Uleležilo se je zbora 24 u lov; za začetek lepo število. Zbor je bil naznanjen za četrto uru popoldne, pa je mogel začeti še le o polusodnih, kor so sklicatelj da poproj poklicali prav za nedeljo v Beljak k seji komisije za uravnanje Zile. Ali so je to po naključbi zgodilo ali pa nalašč, da bi zbor zabezanili? Pa mirni smo čakali, da se je pripeljal starosta. Navdušaje se je videlo na obrazih pričujočih, katero je še povečal govor pred. g. Mateja Lutmana, gorjanskega župnika, o namenu družbe sv. Cirila in Metoda. Potem so se predčitala in potrdila pravila in so izvolilo začasno predsedništvo. Izvoljeni so bili enoglasno: Janez Schaabel prvomestnikom, Filip Milonik v Zahomei doarničarjem in Matej Lutman, župnik v Gorji, zapisnikarjem. Po dovršenem dnevnem redu ostali so udeležniki še procesej dolgo vkup in so propovali lepe narodne pesmi. Ta podružnica sv. Cirila in Metoda ima zdaj 4 ustanovnike, 31 letnikov in enega polpornika. V kratkem pa upamo to število nad dvesto povzdigniti. Živi in cvete naj ta podružnica in naj brani Zilske Slovence nemškega hudournika, ki jih hoče vsakako požreči.

Upamo, da so Slovenci tudi v Rožni in Junski dolini zdramijo in ustanovijo vsaj po eno podružnico. Potem so bo tudi tlačoni koroški „raji“ začelo dautiti, da so vsaj ostanki nekđaj popoldnem slovenskega Gorotana ohranijo materi Slavi. Zita je naša, in da tudi naša ostane, bodomo že skrbali. Ne udajmo se! Zilan gre na dan in svetu kaže, da je Slovenec in hoče Slovenec ostati. Zato živio veli pijoniji, ki razdirajo nemški most!

Politični razgled.

Državni zbor je odložen, tako je v imenu cesarjevem izrekel ministerski predsednik v ponedeljski seji gosposke zbornice; to prenehanje boče neki trajalo do proti koncu meseca januarija. Poslanci so se razšli na svoj dom, ne da bi se bila rešila kriza med večino državnega zbora in ministerstvom; tudi dolgo pričakovan odgovor na interpelacijo češkega kluba je izostal. Vlada je češkemu klubu naznanila svoje sklepe gledé čeških tirjatev, katere so većinom v soglasji s sklepi poslaniške zbornice; ali ti vladini sklepi kluba ne zadostujejo; vlada pa je ob enem tudi naznanila, da se hoče s Čshi še dalje pogajati. Tu je bil češki klub na razpotji, ali stopiti v opozicijo in s tem vreči sedanjo vlado in nemškim liberalcem pomagati, da oni sestavijo novo ministerstvo, v katerem bi bil zopet Gautsch naučni minister, ali pa še na dalje pogajati se z vlado. Češki klub se je v zve rogovilenja mladočehov odločil za drugo in svoje predsedništvo pooblastil, da obravnave z vlado nadaljuje; do tega koraka je Čeho privedlo tudi to, ker so zastopniki drugih klubov priznali, da so češke tirjatve opravičene in da jih hočejo po vsem podpirati. Vse to kaže, da sta neka zgornja moč in uplily iz viših krogov tukaj dejujoča. Tudi slovenski poslanci so v zvezi s sedanjim šol na Slovenskem storili svoj korak ter vlado interpelirali o ustanovitvi slovenskih paralelk na srednjih šolah na Štajerskem, Primorskem in Koroškem, kakor je državni zbor v sklenjenih resolucijah uže zahteval. Od ugodnega ali neu-

godnega odgovora bo de odvisno zanašljivejšje postopanje tudi slovenskih poslancev.

Iz drž zboru omenimo le še to, da je sprejel predlog kneza Hohenlohe-a in nato priporočal budgetni odsek gledé podpore našim sodeželanom v Furlaniji, ki so vsled slabe letine hudo prizadeti; ta predlog je v širšem govoru toplo priporočal tudi dr. Tonkli, česar pa „Corriere“ iz prevelike židovske pravicoljubnosti niti ne omenja.

V saboto pa je presvitli cesar zaporedoma sprejel obe delegaciji, ogarsko in avstrijsko. Na nagovore obeh predsednikov je tudi cesar odgovoril in med drugim rekel, da so znanje razmere države nespremenjene ugodne in da politika naše vlade dela za ohranjenje miru; da bolgarsko vprašanje še ni rešeno, ali nadejati se je, da bo de tudi za naprej ohranilo krajni značaj in se konečno rešilo tako, da se dopustljive želje Bolgarov spravijo v soglasje z evropskimi interesi in pogodbami.

Nemški cesar je neki hudo zbolel, če se sme to verjeti došlim vestim s Francoskega; po istih sporočilih leži tudi knez Bismark. Da cesar vsled velike starosti bolehuje, je lahko verjeti; da bi bil pa tudi nemški kancelar tako nevarno bolan, so le bolj želje Francozev.

Predsednik francoske republike Grevy je hotel zadnje dni uže odstopiti, ker je njegov zet hudo prizadet v sleparski kupčiji z redovi; tudi ministerstvo prejema od zbornice nezaupnice in le vato vstraja Grevy še, na svojem mestu in ostane še sedanje ministerstvo, ker se je bati, kaj bi nastalo na Francoskem, če Grevy in to ministerstvo sedaj odstopi.

Domače in razne vesti.

Za dan vseh svetnikov in vernih duš so se delale na tukajšnjem pokopališču lepe priprave, a neprestan močan dež je vse pokvaril. Vernih duš dan je bila maša za umrle ade podpornega društva, kakor smo v poslednjem listu naznivali. Glede udeležitve maš in spremljanja umrlih udov podp. društva priporočamo udana, naj store to, kar žele, da bodo drugi poslednji čas za njih stregli.

Lepo je bil okrašan zidanski grob našega prerano umrlega Franca Erjavca. Kraško votlo klanje bilo je ukusno sestavljeno ne le okolo groba, ampak tudi nad njem, ter imelo podoben raket, v kateri počiva ranjki. Nad glavo vzdigoval se je visok križ s kovino, ki je imel obliko g. častega lesa. Ocroglja, bela, črno obrobljena tablica, ki je bila pribita na križ, nosila je ime in letnico pokojnikovo. Okolo napisu vil se je posebej venec, med tem ko je drug iz svažih ovetlic ležal na znojni ranjki. Ves žalostni kinč se je prav lepo podajal in dopadel vsakemu, kdor ga je videl.

Radodarni doneski: Za otroški vrt in deklisko s olo: Poljšak Jožef v Prvčeni 1 gl. 80 kr., hrvaška družina v Gorici 2 gl. 50 kr. Za dijaško kuhinjo: Jož. Poljšak 1 gl., hrv. družina 2 gl. 50 kr.

Za pogorelce v Lazci: Radoljub v Lahi 2 gl.

„Studentovska kuhinja“ ostane. Dobrotniki se počasi zopet oglašajo in upati je, da zavol na novo oživi. Zidela pa je ubogo mladenče te dni slušajca s precej huda nepilika. V ponedeljek ob 10. uri dopoldne je vsled neklih zdravstvenih ozirov municipij odredil zapreti hišo, v kateri je „studentovska kuhinja“. Nobeden ni smel v njo in tako je bila večina teh rovežev v ponedeljek brez jedi. Nekateri so odborniki s seboj na dom vzeli in jih tam pogostili. Raznesla se je tudi ob onem vest, da se „studentovska kuhinja“ opusti, katera vest pa je, kakor nam zagotavlja predsedništvo, popolnoma neresnična. Kuhinja ostane in se zopet v petek 4. t. m. ob 10. uri odpre, ker do četerteka zvečer traja „kontumacija“. V hiši je vse zdravo.

„Slovensko bralno in podporno društvo“ napravi v nedeljo, 13. novembra, v prostorih „Goriške čitalnice“ veliko „Besedo“ s petjem, deklamacijama in dramatično igro. Diletantje so uže prav pridno vadijo in upati je, da bomo tukrat zopet po stari navadi slišali in videli spretnost mladih, delavnih moči „podpornega društva“. Pove. iz okolice bodo prijazno soledovali. Prva skupna vaja bodo v nedeljo, 6. dec. t. m. dopoldne v društvenih prostorih. Na nojo, torej! Komar dejde pripravljati teden vabilo, naj nikar ne opusti prilike, da čuje zopet domače glasove v domačih prostorih. Hvala odbor, da vedno skerbi tudi za izomiko udov tolikanj potrebnega in važnega društva. Izlet v St. Florjan in v Polgore sta se

bila dosti dobro obnesla; ta veselica se bo de pa gotovo še boljše.

Vabilo k plesu, kterega prirediteljska čitalnica v Gorici v soboto, dne 12. novembra 1887. Pričetek plesa ob 9. uri zvečer. Pri plesu svira vojaška godba pešpolka kralja Milana št. 97. Gorica, dne 1. novembra 1887. Odbor.

Odlikovanje. Viliki posestnik g. Anton Dottori Alboroni v Tržiču je dobil planstvo z nazivom „vitez“.

Začasni voditelj tukajšnje kmetijske šole slov. oddelka, E. Kramar, je zadnje dni preteklega meseca izročil svojo službo pobleščencem. Pri tej priliki opozarjam naše posestnike na prekristno priložnost, da lahko dajo svoje sinove v to šolo umnega in umnega kmetijstva učiti, brez kterega kmet dandanes ne more več izhajati. Slovenci gotovo te šole tako ali še bolj potrebujejo nego Lahi, a vendar se je tako malo poslužujejo. Ne bodite nemarni! Učenci za prihajajo šolsko leto se sprejemajo še do 16. dne t. m.

Razglas! Pri današnjem srečkanji obligacij zemljiščno-odvoznega zaloga goriškega, katero niso bile naznanjene (za povračilo glavnice, izsrečkanje so bile s. e. l. o. c. e: črka A št. 37 za 17.820 gl.; črka A št. 178 po 28.240 gl. za delni znesek 12.180 gl. Za ostalih 16.060 se izdaj nova obligacija črka A.

Te obligacije v stari voljavi izplača doželna dornica s postavnim 5 odstotnim dodatkom določenim po §. 3 minist. ukaza od 31. julija 1855 (dež. zak. I. zv. št. 136) v znaeskih proračunjenih v avstr. volj. od 30. aprila 1888 proti posebnim pobotnicam brez koleka in izročitvi izsrečkanih obligacij.

Obligacija z odzoki št. 28 za 510 gl. izsrečkana 31. okt. 1883; št. 157 za 50 gl., št. 959 za 100 gl. izsrečkano 30. aprila 1885; št. 83 za 50 gl.; št. 231 za 50 gl., št. 119 za 100 gl., št. 215 za 100 gl.; št. 394 za 100 gl., št. 463 za 100 gl., št. 830 za 100 gl., št. 931 za 100 gl., št. 10 za 1000 gl., izsrečkana 30. aprila 1886; št. 501 za 1000 gl. izsrečkana 31. okt. 1886, potem obligacija črka A št. 8 za 200 gl. št. 95 za 200 gl. izsrečkano 30. aprila 1885, št. 58 za 180 gl. izsrečkano 30. aprila 1886, št. 291 za 50 gl. izsrečkana 31. okt. 1886, še niso izplačane, ker se stranke še niso v ta namon oglasile.

Deželni odbor; deželni glavar: Coronini I. r.

Klanec na Ovinku pri Platarji, po kterem se je vozna živina mnogo desetletij do krvavega trdila, je opuščena. Preteklo soboto se je pričelo voziti po novi, pol klanecem speljani cesti. Kdor je kdaj pred videl ta kraj, si je gotovo mislil, da tukaj ni mogoče ceste drugače in boljše speljati; a zlag ko je ta kos ceste narejen, je vsaklo prepričan, da umna glava, pridne roke in pa denar vse store. Novi kos ceste meri 873 metrov, a je skoraj popolnoma raven. Nad cesto je visoka stena do stare ceste, spodaj je pa okoli 18 metrov globoko podzidje. Sredi ceste je nekoliko razširjenega prostora, nad kterim je v steno utelana spominska plošča iz sivkaste marmorja s slovensko-nemškim napisom:

„Preloženje Ovinka namislil e. k. stavbeni nadsvetnik Fr. pl. Hohenstern l. 1867., izvel l. 1887. podjetnik R. Mahorčič, voditeljem je bil e. k. inženir E. Bonavia.“

Visoko nad to ploščo visela je preteklo soboto cesarska zastava. O poludne pričela je slovesna zložnja po novem kosu ceste. Slovesnosti so je udeležilo okoli 30 oseb, med njimi njegova vzvišenost dež. glavar prof. Coronini, baron Rechbach, okr. glavar Schaffner, dež. odbornik Gasse, podjetnik Mahorčič, stavbeni nadsvetnik pl. Hohenstern, stavbeni voditelj Bonavia. itd. Po slovesni vožnji bil je bankot v Platarjevi hiši Podselom, pri kterem je bilo precej živahno, več napitnic in razao razgovarjanje sem in tje.

Piedimonte ali Montepiedi? Neki laški cerkveni goriški pevec je zapel v neki krčmi na Travniku — Pardon! na Piazzagranda, 2 kr. kazni, ker ni vedel ali se reče Piedimonte ali Montepiedi. Torej Lahi sami ne znajo izgovarjati polasčenih imen, pa hočejo naše slovenske vasi polasčevati. — „Pro patria“ naj to dobro premisli in si zapomni: ko bi goriški lahouski trgovci in odvetaiki plačevali za vsako izrečeno slovensko besedo po 4. kr. kazni, prišli bi v enim letu na boben, ker največ od Slovencev živijo, zato so primorani z njimi slovensko govoriti za ljubi kruhek — hočejo ali nččejo!

Opazovalec.

Iz Soške doline se nam piše, da so nastale vsled večdnevnega dežja silne povodnji. Soča je narasla nenavadno visoko. Na glavnih cestah je promet vsled mogočnih hudournikov skoro nemogoč, ali pa silno nevaren in težaven. Osebito velja to mej Spenico in Žago in mej Žago in Boleen. Nevarnost je, da se še niso napravili na teh krajih prepotrebni mostovi, kjer je pri najmanjšem nalivu v nevarnosti človek in živina, če treba vsled kakih opravkov iti do Boleca, ali od tam do Spenice. Tudi velonevarnih plazov in velikih skal, ki se prepogosto valé na Trnovskih klancih na ceste, ni se še odstranilo. Tam

je življenje osebito ob deževji v velicih nevarnostih. Med Kobaridom in Starim Selom je vse pod vodo; poti so ob Kobaridu popolnoma zaprte; na cesti proti Staremu Selu je radi vode prehod silno težaven. Vsled nizkih mostov ob nesaj strugi izdrije voda prepočasni odtoka; hudournik Lijak pa, ki teče čez nalaše navravljen most, prestopil je mosta strauske zidave. Ker valí ta hudournik tudi velike skale in nanaša mnogo peska, moralo se ga je sproti čistiti, da bi ne nastala še večja nevarnost.

Iz Kobarida se nam piše, da je ondot in v bližnjih županijah razširjena nalezljiva egiptska očesna bolezen (granulöse Augenentzündung) ktera se prijema mladih in starih. Kobaridska šola je zarad te bolezni p. enehala. Ta bolezen je bila do zdaj tukaj neznana.

Gosp. Fran Levstiku se je zadnje dni zdravje tako shujšalo, da ni več upanja da bi ozdravel in da se vsak hip skoro pričakuje katastrofa.

Šaljivi koledar začel se je razprodajati za l. 1888 in stane v tiskarni Dolencovi 40 novcev, na dom po pošti 45 novcev.

Kratka zgodovina pedagogije. Pod tem naslovom je prišlo na svetlo nekaj ponatisov (iz Učitelj. Tov.) daljšega spisa, ki se dobiva (po 70 kr.) pri pisatelju J. Lapajnu, šolskem ravnatelju v Krškem in se priporoča zlasti učiteljem in učiteljskim pripravnikom.

Kako je meso starih krav zboljšati. Dobre krave držijo gospodarji pri hiši, kolikor časa je le moči. Znano je pa, da je meso od kake 12 ali več let stare krave zelo slabo, ker je trdo in pusto. To napako je mogoče popraviti. Daj kravi 24 ur, predno jo zakolješ, en liter dobrega jesiha, in dobila bo de meso, ki se v 2 do 2½ urah popolnoma skuha in ki ga ni ločiti od mesa kakega triletnega goveda.

Spoke peči se najboljšje žamažejo z mazilom iz jajčnega beljaka in v prah stolčene opeke (cegla), ali pepela namesti opeke.

Ako želodec ne drži jedi, je dobro zdravilo utolčen jajčni beljak z malo sladkorjem, na kterega se ulije in dobro umeša pol kupice dobre vode ter to izpije.

Prodaja moke dovoljena je še nadalje onim pekovskim mojstrom, ki so imeli pateate pred voljavnostjo obrtnega reda z dne 20. dec. 1859 l.; oni paki pa, ki so pozneje dobili patente, morajo imeti posebno dovoljenje (patent) za prodajo moke

Nikar v Ameriko! „Pol. Corr.“ objavlja poročila avstr. ogr. konzulatov, iz katerih je razvidno, da je izselitev avstrijskih podanikov v Ameriko leta 1886. nenavadno narasla. V toku omenjenega leta izselilo se je iz Avstrije 19.994 oseb! Omenjeni list povdarja posebno, da izseljenec čaka v Ameriki velika revščina in beda, ako nemajo dosti denarja. Z obrtnijo se je težko preživiti, kajti domačega ljudstva je uže preveč na novem svetu in tekmovanje je prav strašansko. Tako se ni čuditi, ako se čez malo časa izseljenci zopet na državno stroške vračajo v svojo domovino kot pravi berači. Svoje težko zasluženno premoženje so pustili v Ameriki. — Naj tedaj nikdo ne verjame sleparskim agentom, koji obečajo ljudstvu obilen zaslužek onkraj morja samo za to, da se sami okoriste.

E. k. namestn. je izdalo v Trstu okrožnico v tej zavodi na primo ka okrajna glavarstva in tudi redarstvenoj oblasti na Krku, v Trstu, Gorici in Rovinju. Dotična okrožnica pozivlja imenovane oblasti, da se z vsami silami ustavljajo izseljevanju v Ameriko ter prosí še posebno čest. duhovščino, da ljudstvo podučí o tem.

Iz Severne Amerike piše neki Kranjec: „Rad bi bil Vam, dragi rojaki, že zdavno povedal razmere tukaj v Ameriki, toda nisem znal, po kateri poti. Zdaj pa Vam prav ob kratkem naznam tukajšnje življenje, ker vidim, koliko jih pride v to „blaženo“ Ameriko, katera pa tudi ni nič drugega, nego solzna dolina.“

Mnogo ljudi obojega spola prihaja sem svojo srečo iskat, najde pa le, žalibog, svojo največjo nesrečo. Mnogo jih je, ki bi se radi zopet nazaj vrnili v ljubo domovino, pa ne morejo — nimajo denarja — pa tudi ne zaslužka; in še več je takih, ki bi radi le za hrano delali, samo da bi se priživili, pa ne dobijo dela — lakote mrejo. In če delajo — Bog se usmili! — trpijo, ko črna živina, brez človeškega usmiljenja, brez vsacega sladkega upanja do boljšega stanja.

Kako se mi tedaj pač smilite, dragi rojaki, ko Vas vidim prihajati v takem številu simkaj v siromaštvo, ko Vam doma na dobri in gotovi zemlji živje raste, pa zapustite svojo družino, in vse kar je Vam drazega, samo da bi v Ameriko prišli. Kako nespametno je za siromake, ki silijo v Ameriko, ter svojih bornih, krvavozaslužnih, znabiti celo na posodo vzeti dve sto goldinarjev za pot porabijo, doma revščino zapustijo, tukaj pa še trikrat več siromaštvo, najdejo! Kdor pride v Ameriko, pač ve, kako resničen je pregovor, ki pravi: „Ljub je le doma, kdor ga ima in prav ravna!“

Ohranite si tedaj to svarilo našega rojaka v spominu in ne hodite v Ameriko!

Štatsitika avstrijskega šolstva. Štatsitična centralna komisija v naučnem ministerstvu izdala je poročilo o avstrijskem šolstvu, iz kojega to le posnamemo:

Avstrija ima sedaj 17.416 ljudskih šol. Ako jih primerjamo s perijodo 1879-80., doznamo, da se je njih število povečalo za 924. Oziraje se na prvoletno dobo nove šolske postave se je ljud. šol za 2647 pomnožilo. V nekotih kronovinah, kakor n. pr. v Trstu in okolici, Istri in na Tirolskem, se je število ljud. šol zmanjšalo.

Meščanskih šol je v Avstriji 361; od teh jih odpada 71 na nižje Avstrijsko.

Učiteljev in učiteljic na javnih ljud. šolah je 54.467, in sicer 42.512 učiteljev in 11.955 učiteljic; mej temi je 13.282 učiteljev verstva.

V vseh javnih ljud. šolah je bilo 2.679.638 otrok, v privatnih 101.473; 52.762 otrok se je poučevalo doma ali pa so obiskovali višje učilnice, 22.027 otrok moralo je radi telesnih napak ostati brez pouka, in 406.685 otrok se je odtegnilo šols. pouku.

Na Nižje Avstrijskem, Gornje Avstrijskem, Solnograškem, Tirolskem, Predarelskem in Češkem so bile šolske zamude ničeve (t. j. — 0), a v Istri 32.850/0, v Dalmaciji 18.390/0 v Galiciji 41.690/0 in v Bukovini celó 61.390/0 se je šola. pouku odtegnolo.

Kakor smo poizvedeli, obiskovalo je ljud. šolo v sežanem šols. okraja v tem šolskem letu (1886-87) 99 0/0 za šolo godnih otrok. Tedaj od vsakih 100 otrok je komaj 1 otrok ostal brez pouka. To je res lep napredek.

Zaradi šolskih zamud bilo je 208.222 šolskih glob, od kojih je bilo 85.121 rediteljev z zaporom in 116.467 z denarno globo kaznovanih.

Mohamedova zapoved. Krivi prerok Mohamed je rekel svoje dni: „Verni moslemini, varujte se svinjskega mesa, kajti eden kos te živali je silno škodljiv; kdor mojih učencev torej svinjsko pečenko je, naj se za to v peklu peče“.

Moslemini so si zapoved Mohamedovo zapomnili, in dokler je on živel, niso svinjetine jedli. Ko pa je Mohamed umrl, začeli so se med seboj pričkati, kateri kos svinje da je škodljiv in prepovedan; kajti samo zavoljo enega škodljivega kosa vso svinjetino pustiti, to je vendar preveč ostra zapoved. Ugibali so torej, kateri kos bi bil zapovedan. Eden reče: „To more biti glava“. „Nikakor ne“, odvrne drugi, ki je rad jedel svinjsko glavo, „morebiti so čreva“. „Ta pa že ne“, oglasi se tretji, ki je klobase visoko čislal, „bržčas je rep prepovedan“. Četrti in peti je spet kateri drugi kos svinje imenoval škodljiv. Ta preprij je trajal tako dolgo, da so celo svinjo od glave do repa pojeli.

Nekaterim čitateljem se menda zdi to razlaganje Mohamedove zapovedi smešno, pa ti ne pomislijo, da oni ravno tako svoje krščanske zapovedi razlagajo.

Duhovniki nam pridigujejo zapoved Gospodovo: „Ogibajte se hudobnega sveta, in ne hodite po široki poti, ki v pekel pelja“.

Dobro, pravimo, hočemo se ogibati hudobnega sveta in ne hoditi po široki poti, ki v pekel pelja, vendar bi radi vedeli, katera da je široka pot, ki v pekel pelja? „Pot v krčmo“, pravi eden. „Ni res“, ugovarja pijanec, „ampak pot v gledališče“. „Nikakor ne“, pravi tretji, „ampak pot na plesišče“. Strastni plesalec to zanika ter pravi: „Ne, pot v igrališče“. Tako se pripravamo, zraven pa pijančujemo, v gledišče hodimo, plešemo in igramo, ne da bi pomislili, ni li morda to široka pot, ki v pekel pelja. Hudobni svet se mi zdi podoben obilno obloženi mizi, na kateri so dovoljene in prepovedane jedi postavljene in pri kateri redijo ljudje hoteč le tečne jedi zavživati. Vsaki svari svojega soseda pred to ali uno jedjo, sam pa je, kar mu diši. Izgovor ima vsaki hitro pri roki, ako mu diši prepovedana jed in tako se sprazni vsa miza, ter se povžijejo dovoljene in prepovedane jedi, ker vsaki po svojem razlaga Gospodovo zapoved: „Ogibajte se hudobnega sveta in ne hodite po široki poti, ki pelje v pekel“.

J. S.—a.

Poslano.

Ne da mi ni ovrigel g. Janez Krajnc v št. 246 „Sl. Naroda“ n o b e n e točke mojega odgovora v št. 40 „Soče“, vpletel je celo po starim navadi še marsiktero laž. Tako n. pr. pravi; da je moje dopise le slišal čitati. Resnica pa je, da je „kolovratil“ — saj drugega posla sploh ni imel — štiri dni od hiše do hiše z „uzurpiranim“ listom, v katerem je bil moj dopis, ter je šuntal in nastavljal ljudi proti meni. Ako pa misli drugi moj dopis, potrjuje laž, katero sem mu očital, kajti o „spoštljivem listu“ ni nikjer ne duha ne sluha. Kakor je ta izjava Kranjčeva resnična, ravno tako so tudi druge. Nič drugačna ni tudi ona aluzija, polna sumničanja, koncem njegovega napada, o

kteri ne vem, kam meri, da si lahko mislim, da ji je edini namen moja čast spodkopati. Od zdaj naprej ne branim več svoje časti in spoštenja pred „takimi“ napadniki, pač pa vselej pred onimi osebami, katerim sem podložen. Na adresu našega (?) Janeza in njegovega „alterego“ govori naj Eccli. XXI, 31.: „Podpihovalec (in obrekovalec) s svojo dušo omadežuje, in je povsod črten; in kdor ostane z njim je sovražen. Molčeci in razumni je v časti“. Punctum.

V Gorici, 4. nov. 1887.

KAROL PERINČIČ (Kobaridec), bogoslovec.

Zahvala.

O priliki zlate sv. maše prečastitega g. Jakoba Logarja, župnika v Krizi (Vipavskem) dne 30. okt. t. l. nabral je neutrudni, prečastiti H. Z. med povabljeni 31 gl. 10 kr. v podporo otroškemu sl. vrtu i slov. dekliški šoli v Gorici. Za ta lep der se podpisano vodstvo najtopleje zahvaljuje g. nabiratelju i vsem p. n. g. darovalcem. Bog povrni!

V Gorici, dne 3. nov. 1887.

VODSTVO.

Posredovalnica,

dovoljena od vis. c. kr. namestništva v Trstu,

Pompeo Della-Zotta,

za kupavanje in prodajanje premičnih in nepremičnih reči, za oddajanje služob, najemanje hiš in stanovanj, IN ZA POSOJILA,

V GORICI,

ulice prvostolne cerkve št. 13.

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

To priprsto in naravno zdravilo je prava dobrodojna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najrdovratniše žledene bolesi. Prav izvrstno vstrozajo zoper hemorojide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne pregnujejo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Ma-donna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

Na prodaj

po dobrih pogojih je v Ajdovščini hiša št. 16, katera je posebno priležna za gostilnico, ker je v sredi trga na državni cesti in ima velike prostore, hleve in tekočo vodo.

Kdor hoče kaj več izvedeti, naj popraša Jožefa dokt. Jakopič-a, odvetnika v Gorici.

Št. 1515.

Razpis dražbe.

Po sklepu c. k. okr. š. sveta zidalo se bo novo š. hišo v Ligr nad Kanalom. Stroški so prevdareni na f. 4528.17.

Dražilo se bo v Gorici pri c. kr. okraj. š. svetu 10. novembra t. l. točno ob 2. popoldne. Načrti, prevdarek in pogoji so razvidni pri podpisanemu uradu od 9-12 in 2-5. Dražbenec položi f. 220.— varščine.

C. kr. okrajni š. svet, v Gorici, 28. oktobra 1887.

JOŽEF CULOT,

trgovec na debelo in na drobno

V RAŠTELJI,

naznanja slavnemu občinstvu, da ima v svoji štacuni veliko zalogo vsakovrstnih igrač, novostij in različnih punčik z obleko in brez nje, razne vrste volnenega blaga, rokavice, črne ovratne rute za duhovnike, zapustke raznih vrst, škornje, volnene čevlje za zimu s podplati in brez njih, vsake velikosti, in prav mnogo drugih rečij: najfineje podobice iz Pariza, svetiljke, razpele vsake vrste, tudi z uikla in bele kosti s stojalom, kipe, rožne vence najrazličnejših vrst in tudi z bisernih matice, najfineje na verižici s srebrom itd.

Vrtna semena zagotovljena.

Cene tako nizke, da se ni bati tekmovanja.

Bicikli in tricikli iz prvih angleških tovarn

H. Boek-a na Dunaji. III. Hauptstrasse št. 72.

Ceniki se dopošiljajo brozplačno.

Ta esenca, ki se nareja po nekem receptu gospoda Dr. E. viteza Süekla, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poračevalca za Kranjsko, je takozvana „Tinctura Rhei composita“, katera ozdravlja vse žledove in trebušne bolezni, odpravlja telesno zaprtje, zlato žilo itd. (glej naved, ki je vsakej steklenici pridejan). — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr., poštno stroške trpó p. t. naročniki. — Te steklenice prodaja po 15 kr. eno, lekar Rizzoli v Rudolfovem in večina lekarn na Štirskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tirolih, in sicer na Goriškem v Gorici: Cristofoletti, Kärner in Pontoni; v Ajdovščini: Guglielmo; v Cervignanu: Lovisoni; v Gradišči: Coassini; v Gradu: Pasqualis; v Tržiču: Ciuta; v Tolminu: Palisca.

MARTIN POVERAJ,

civilski in vojaški krojač.

JEDINA IN MAJVEČJA

krojačnica in zaloga vsakovrstnega sukna

Narejene Obleke.

Zimska obleka	od gl. 9.— naprej.
Zimski sakot	5.— "
Zimske hlače	2.50 "
Zimska suknja	9.— "
Salonska obleka	25.— "
Obleka za dečke	1.75 "

V Gorici, na Travniku, nasproti vojašnici.

Naročbe so hitro in lično izvršujejo po najnovejšem kroji za vsak stan in po poštenu ceni. Uzorci se pošiljajo na zahtevanje na ogled.

Knjigotržec J. Palik,

v Gorici na Travniku

ima veliko zalogo vsega, kar spada v področje knjigotržtva in točno izvršuje vsa naročila časopisov in muzikalij. Pri njem se dobe vse raznovrstne šolske knjige, papir, pisanke, svinčniki, perosa in vso, česar se potrebuje v šoli in v uradnihi. On prodaja po najnižje mogoči ceni. Gg. uči eljem pa cene še posebno znižuje.

Priporočuje se p. n. častitemu občinstvu, da bi blagoljno hodilo k njemu nakupovat in naročevat.